

Drepturile recruților din stânga Nistrului între mit și realitate...**În această ediție:**

Drepturile recruților din stânga Nistrului între mit și realitate... 1

“DEDOVSHINA” AȘA CUM ESTE 4

În regiunea transnistreană continuă campania de recrutare și încorporare a tinerilor cu vârsta 18-27 ani în structurile paramilitare ilegale.

Sute de tineri, cetățeni ai R.Moldova, domiciliați în localitățile din estul țării sunt citați pentru înrolare în structurile paramilitare ilegale. Aceștia vor fi obligați să execute serviciul militar și să depună jurământ unei entități secesioniste. Numărul tinerilor care urmează a fi înrolați nu este cunoscut, însă potrivit Registrului de Stat al Populației, la ziua de 1 ianuarie 2014 în teritoriul din stânga Nistrului și mun.Bender erau înregistrați [280518 cetățeni](#).

Promo-LEX consideră că înrolarea în structurile paramilitare poate fi considerată priver ilegală de libertate, manifestată prin detenție în unitățile militare ilegale. Executarea serviciului militar în regiunea transnistreană este obligatorie, iar eschivarea de la înrolare este *sanționată* cu amendă de cca 600\$ SUA sau până la 2 ani *închisoare*.

Absolvenții catedrelor militare din Chișinău sunt în continuare citați pentru înrolare în structurile paramilitare din stânga Nistrului.

În Moldova, studenții pot accede la cursurile de instruire militară. Aceste cursuri reprezintă o formă de pregătire militară, iar absolvenților li se oferă grad militar. După aceste cursuri, tinerii sunt scutiți de executarea serviciului militar în termen. Printre absolvenții catedrelor, sunt tineri, care își au domiciliul în localitățile din raioanele de est a țării.

Deoarece, își au domiciliul în stânga Nistrului, acești tineri, sunt obligați de normele locale să execute serviciul „militar” în structurile paramilitare ilegale. Pentru refuzul sau eschivarea de la înrolare în aceste formațiuni se prevede o pedeapsă penală sub formă de amendă sau închisoare de la 2 la 7 ani. O dispoziție a *procuraturii militare regionale* interzice *comisariatelor locale* să elibereze absolvenților catedrelor militare din Chișinău de la serviciul militar în Transnistria.¹

www.promolex.md

Numere anterioare:

Buletin 88 accesați [aici](#)
Buletin 87 accesați [aici](#)

¹<http://prokuror-pmr.org/index.php/prokuror-raz-yasnyaet/413-k-svedeniyu-voennoobyazannykh-imeyushchikh-voennyj-bilet-respubliki-moldova>

Tiraspolul, nu recunoaște această formă de instruire militară suficientă pentru perioada de executare a serviciului militar. Astfel, comisariatele locale au misiunea de a refuza „scutirea de serviciul militar” și de a înrola studenții, pentru executarea serviciului militar integral în a.n. armata transnistreană. Listele absolvenților catedrelor militare sunt transmise miliției și serviciului de migrație din regiune. Aceste servicii au prerogative de a reține pe parcursul anului tinereii, care, s-ar eschiva, astfel de serviciul militar. Nu dispunem de date despre numărul persoanelor sechestrare or acestea nu sunt publice.

Din observațiile noastre, problema respectivă se răsfrânge doar asupra studenților, cetățeni ai R.Moldova, care au absolvit cursurile de instruire militară și au domiciliul în localitățile din stânga Nistrului. Nu se cunosc cazuri de înrolare a tinerilor din regiune, care au absolvit catedrele militare în Federația Rusă. Această situație, pare mai mult o răzbunare din partea administrației separatiste față de tinerii din regiune, care, depun jurământ R.Moldova.

Pentru moment, autoritățile constituționale, nu au identificat o soluție în acest sens. Mai mult, acestea nu pot, practic, interveni în apărarea drepturilor lor. Autoritățile susțin că, livretele militare ale absolvenților catedrelor militare cu domiciliul în estul țării, nu pot fi modificate sau substituite or în asemenea situații, vor încălca legislația în vigoare. Problema respectivă, nu a fost discutată în cadrul formatului de negocieri sau în alte grupuri comune de lucru. O autoritate specializată în domeniu, la moment nu există. Iar, tinerii din estul țării, chiar dacă au executat obligația militară față de Statul R.Moldova ai căror cetățeni sunt, la domiciliul lor, sunt în continuare citați și înrolați formațiunile paramilitare.

Amnistie sau capcană, pentru tinerii care s-au eschivat de la înrolare în armata transnistreană

O inițiativă locală, presupune aplicarea amnistiei față de tinerii care au refuzat încorporarea sau au fost atrași la răspundere penală pentru eschivare de la încorporare. Până la 01 ianuarie 2015, aceștia trebuie să se predea organelor de miliție. Urmărirea penală va fi încetată, dacă, tinerii vor continua executarea serviciului militar. Doar în asemenea condiții se va aplica amnistia.

Aparent, această inițiativă vine să soluționeze încetarea sutelor de dosare penale. Însă, tinerii sunt „așteptați” în cazarmă, locuri, unde au fost supuși la rele tratamente inumane și degradante. Actul normativ nu prevede nici o garanție sau formă de protecție și reabilitare a victimelor. Nu este clară perioada de continuare a executării serviciului militar. Este incertă situația tinerilor acuzați de săvârșirea a 3-5 infracțiuni militare. Amnistia se aplică în întregime sau doar parțial.

O statistică cu privire la numărul de persoane, care s-ar fi eschivat de la serviciul militar nu este publică. În 2009 comisarul militar de pe atunci, anunțase cifra de peste 400 tineri, care sunt anunțați în căutare. Din surse neoficiale, numărul acestora este mult mai mare.

Tiraspolul a decis să permită serviciul de alternativă

La recomandarea, Expertului ONU pentru Drepturile Omului, Dl Thomas Hamarberg, Tiraspolul a decis să permită serviciul de alternativă. Pentru moment, inițiativa respectivă a fost salutăbilă de unii experți și organizații internaționale. Amintim că Promo-LEX, în rapoartele sale, a menționat problema lipsei dreptului de a refuza încorporarea din motive pacifiste, religioase sau umanitare în regiune. Considerăm că aici este și aportul organizației noastre.

Ce, de fapt, prevede această lege?

La 26 februarie 2014, *sovietul suprem* a adoptat *legea cu privire la serviciul civil de alternativă (în continuare Legea)*. Însă, un mecanism de implementare a acesteia, nu există.

În înțelesul acestei norme, serviciul de alternativă este o formă a muncii *cetățenilor* în interesul *statului și societății*, în schimbul serviciului militar în termen. Aprecierea serviciului civil de alternativă ca o formă de muncă nu este tocmai cea mai reușită. Prin serviciul de alternativă, Statul recunoaște angajamentele sale constituționale și obligațiile pozitive de a permite o alternativă civilă pentru cei a căror conștiință sau convingeri îi împiedică să se implice în activități militare. Standardele internaționale explică foarte clar că serviciul civil este un drept și nu poate fi privit ca o formă a muncii, pedeapsă sau răzbunare.

Legea limitează categoriile de persoane care pot refuza încorporarea. Au dreptul să pretindă la serviciul de alternativă în cazul în care executarea serviciului sub arme este contrară convingerilor și religiei *cetățeanului*. Astfel, persoanele cu sentimente pacifiste, morale, etice, umanitare sau orice altă convingere nu au posibilitatea să pretindă la serviciul respectiv. Mai mult, *legea* obligă persoanele să-și demonstreze în fața comisiei militare convingerile sale, nedefinind vreo modalitate a expunerii, ceea ce este contradictoriu, iar în unele situații pot exista abuzuri din partea membrilor comisiei.

Legea indică locul executării serviciului de alternativă. Acestea sunt cazarmele militare sau orice alte instituții aflate în custodia organelor militare. Aici apare întrebarea, oare cazarmele sunt locurile unde se poate munci în interesele societății? Atunci cum, rămâne cu instituțiile publice sau orice alte organizații civile care prestează servicii pentru populație.

Legea nu instituie direct un mecanism (centru specializat sau reprezentanți teritorial ai serviciului civil) responsabil de procesul de executare a serviciului civil, organizare, control și ocrotire a drepturilor executanților serviciului civil. Această prerogativă este lăsată în sarcina *liderului local și a organelor executive*. Până la moment, o instituție specializată nu a fost creată. Administrațiile locale nu au delegat persoane responsabile de serviciul de alternativă, deși încorporarea a început cu 2 luni în urmă.

Termenul de executare a serviciului alternativ este de 24 luni sau de 2 ori mai mare decât serviciul militar în termen. În opinia noastră, această perioadă este excesivă și reprezintă o răzbunare pentru cei care au ales serviciul de alternativă.

Persoanele care vor executa serviciul militar, vor achita o plată din salariul tarifar. Această sumă nu este un fixă și nu se prevede în ce fond vor fi virate aceste sume bănești. Tinerii, nu vor putea pretinde la funcții de conducere, să activeze în alte organizații sau să participe și să declare grevă.

Pentru moment, *Legea* nu prevede sancțiuni pentru refuzul de a executa serviciul de alternativă.

Alexandru Zubco,
Programul Drepturile Omului
Promo-LEX

“DEDOVSHINA” AȘA CUM ESTE

Începând cu 1 aprilie, în Transnistria a început încorporarea în serviciul militar în termen. Pentru prima dată, în comisariatul militar au venit tinerii, care vor face armată doar un an, ci nu un an și jumătate. Doi ani în urmă, s-a decis că soldații vor face serviciul militar în termen după locul de încorporare a acestora. Aceste măsuri întreprinse de către administrația din Transnistria merită să fie susținute de către societate. Însă, de ce părinții recruților totuși sunt îngrijorați și încearcă să-și „salveze” copiii de la armată. În general, recurgând la orice măsuri posibile. Motivul acestora o constituie „dedovshina”...

Veteranii spun că „dedovshina” exista și în timpul războiului, manifestându-se prin faptul că soldații cu experiență și iscusință preluau executarea celor mai dificile și periculoase sarcini de luptă. Ei își protejau și tutelau luptătorii tineri, instruindu-le, în primul rând, arta de a supraviețui în război. Să vă amintiți filmul lui Leonid Bykov „În luptă pleacă doar bătrânii”.

„Dedovshina” cunoscută în zilele noastre a apărut în cazarma de armată din cazarma de închisoare după Marele Război Patriotic, fiind moștenită și de armata din Transnistria. Mai mult decât atât, „dedovshina” a evoluat. La fel ca și în închisoare, în armată au apărut niște caste: dedî, dembelia, cerpachi, salaghi.

Uneori se spune că să faci armata e la fel ca să stai la închisoare. Comparând condițiile de serviciu în armată și cele de deținere în închisoare, noi am stabilit mai multe asemănări, decât diferențe. Izolarea forțată într-un spațiu închis, lipsa de libertate cu privire la alegerea ocupației și deplasare, ținuta și alimentația uniformă, lipsa de comunicare cu reprezentanții sexului opus (pentru mulți tineri aceasta constituie o problemă gravă). Una dintre cele mai neplăcute asemănări reprezintă oprimarea, umilirea persoanei, inclusiv din partea militarilor de același grad.

Soldații încorporați mai înainte impun o atitudine specială față de sine, caută să obțină privilegii. Încă în Armata Sovietică a fost întreprinsă încercarea de a forma niște subdiviziuni de soldați, care fac parte din aceeași încorporare. Deci, care este rezultatul?.. În cazul dat, problema nu constă în faptul că în aceeași subdiviziune fac armată soldații din diferite încorporări. Gradarea a avut loc pe baza apartenenței la localitate de origine, și iarăși un grup de persoane se lupta cu celălalt, învingătorii îi oprimbau și umileau pe colegii de serviciu militar. Dacă vom elimina problema de apartenență la localitate de origine, persoanele se vor grupa după tărie, tendința de a nu se supune persoanelor cu un grad militar mai înalt.

Problema constă în lipsa nivelului de disciplină, eschivarea ofițerilor de la procesul educativ, de la crearea unui mediu sănătos în cadrul colectivului militar. Le este mai ușor să procedeze astfel: trasează sarcina pentru „dedî” din Râbnița sau, de exemplu, pentru „țapi ispășitori” și le cer s-o îndeplinească prin intermediul persoanelor din clasele inferioare. Însă singurii se odihnesc și se relaxează.

În perioada sovietică am avut noroc să fac serviciul militar în termen într-o unitate militară de elită – Regimentul cu destinație specială nr. 90. „Dedovshina” exista și aici, însă nu se manifesta prin niște forme monstruoase, ca în regimentul de tancuri vecin, mai ales, ca în batalionul de construcție. Comandanții noștri procedau mai presus de alții, la fața locului se afla un comandant adjunct pentru afacerile politice, locotenent-colonel Zaharov. Pe lângă aceasta, noi îndeplineam anumite sarcini de luptă. Însă și la mine au rămas pe toată viață cele mai neplăcute amintiri despre relațiile nestatutare. Un an și jumătate ești supus umilinței și oprimării, iar jumătate de an le supui umilinței și oprimării pe alte persoane. Anumită această jumătate de an „fericită”, când îi umilești și oprimi pe alții, prejudiciază personalitatea omului mai mult decât în perioada anterioară de un an și jumătate.

Mai mulți ani în urmă, un flăcău de șaptesprezece ani s-a angajat la muncă în Direcția de Troleibuze în calitate de autocarosier. Era un tânăr ascultător, harnic și repede își deprindea meseria. Noi l-am petrecut în armată și i-am spus să se întoarcă după demobilizare neapărat în colectivul nostru. Și el s-a întors... dar habar n-avea nici de serviciu, nici de muncă. El n-a reușit să se adapteze la muncă normală și la niște relații de producție sănătoase. Moravurile însușite de la „dedi” stingheresc organizarea relațiilor într-un colectiv și în familie.

Tatăl băiatului vecin Serghei a murit devreme, și nici cu tatăl vitreg băiatul nu avea noroc. Era batjocorit și forțat să fure tot felul de mărunțișuri. Din acest motiv, de asemenea, el visa la armată. Păi, să-și apere patria! Onoare, datorie, curaj, voinicie – oare puțini băieți sunt excitați de aceste cuvinte frumoase! Însă, doar peste câteva săptămâni, el a venit din unitatea militară cu ochi plânși și a cerut de la părinți 20 de dolari. „Dedi” îi cer bani și îl amenință cu bătaie. Trebuie să mai aducă vin, țigări și bucate... După aceasta, încă 20 și încă... Familia băiatului este foarte săracă, fiind nevoită să caute bani și să priveze pe copii mai mici de strictul necesar. Lucrurile stăteau astfel, până când Serghei n-a devenit „dedi”. Atunci el însuși a început să vină de la serviciu în stare de ebrietate. Pentru ce le trebuie soldaților bani? În cel mai bun caz, pentru băutură, dar se întâmplă și pentru droguri. Ceea ce se întâmplă după zidurile unităților militare constituie un strict secret militar.

Anterior s-a povestit despre groazele „ordinii” stabilite în unitatea militară dislocată în Cetatea Bender. Câțiva ani în urmă aici a fost demascată și trasă la răspundere penală o organizație criminală. Departamentul de anchetă al Procuraturii generale din Transnistria a investigat un dosar penal voluminos cu privire la infracțiunile comise în unitatea militară dislocată pe teritoriul Cetății Bender, în cauza „relațiilor nestatutare legate de stoarcerea valorilor în mărfuri și materiale de la militari în termen”.

La răspundere au fost trase 10 persoane, dintre care 8 persoane – militarii unității, iar doi indivizi – persoane civile. Anterior, ei și-au făcut aici serviciul militar și, probabil, și-au pus scopul să-și asigure viața viitoare printr-o activitate criminală, organizată și desfășurată de către acestea în timpul serviciului – stoarcerea mijloacelor bănești. Persoanele civile organizau stoarcerea în unitatea militară, aflându-se deja în afara acesteia.

În cadrul anchetei, au fost unite 53 dosare penale legate de stoarcere și alte încălcări.

Armata nu poate fi izolată de societate în care, precum este cunoscut, nu toate lucrurile stau bine. Astfel, majoritatea recruților au avut conflicte cu lege deja în cadrul vieții civile – aducerea forțată în miliție pentru huliganism și consumarea băuturilor alcoolice și a drogurilor. Merită oare să menționăm degradarea totală a valorilor – tendința cumplită de a obține cu orice preț profituri și de a asigura o viață ușoară? Salariile extrem de mici ale militarilor transnistreni, într-adevăr, suscită atenție încordată.

Persoanele vin în armată, însă puțin dintre ele rămân. Aceasta se referă, în primul rând, la tinerii ofițeri, în care se pun toate speranțele. Unui locotenent tânăr îi este dificil să combine patriotismul cu necesitatea de a-și hrăni familia, de a o asigura cu locuință.

Pe data de 02 ianuarie 2008, a încetat să bată inima ostașului Anatolii Mospan, iar puțin mai târziu, în râul Nistru a fost depistat cadavrul soldatului Evgheni Kolobisko. În primul caz, expertiza medico-legală a stabilit că moartea a survenit din cauza insuficienței cardiace acute, iar oarecare leziuni exterioare sau interioare nu au fost depistate (diagnosticul a fost confirmat și de către experți independenți din Ucraina).

Este straniu acest fapt, întrucât părinții și-au petrecut în armată un fiu sănătos, care înainte de incorporare a trecut comisia medicală, care era la școală unul dintre cei mai buni sportivi, iar peste câteva zile a fost atacat de „insuficiența cardiacă acută”.

La momentul de deces ostașul Kolobisko nu se afla pe teritoriul unității, părăsind-o fără autorizație câteva luni în urmă. El a fugit din unitatea militară dislocată direct în fața de reședința președintelui. Colegii susțin, că a acționat astfel din cauza relațiilor „prietenoașe” în cazarmă.

În același an, pe data de 18 iulie în una dintre unitățile militare ale RMN iarăși a avut loc un eveniment extraordinar. În urma rănirii la rădăcina nasului prin arma de foc, a murit militarul în termen Ivan Speian. „Rudele nu cred că Ivan Speian ar putea să se împuște – spunea fostul șef al statului major al forțelor armate Vladimir Atamaniuc – Și mie nu-mi vine să cred”. În cazul ostașului Speian, de parcă, nimic nu prevestea nenorocire. Băiatul era sănătos psihic, fiind originar dintr-o familie de bunăstare.

Jurnaliștii pun întrebarea: „Oare a fost moartea ostașului Speian un accident sau o regularitate înfrigorantă?”. În urma examinării preliminare efectuate de către colaboratori ai Procuraturii militare RMN, a fost intentat un dosar penal, după indiciile infracțiunii, în temeiul articolului 109 CP RMN - „determinarea la sinucidere”. Rezultatele anchetei n-au fost comunicate.

Victor a fost incorporat în armată, fiind repartizat să-și facă serviciul în Cetatea Bender. El și-a făcut serviciul militar timp de opt luni și, pe neașteptate, a venit acasă. O lună se ascundea de la toți. Mama lui Victor a murit cu un an în urmă, iar tatăl lui este invalid, de aceea fiul este unicul întreținător al familiei. Băiatul n-ar trebui să fie incorporat din motive familiale. Însă, în armata transnistreană servesc, în general, tinerii din familii nefavorabile și socialmente vulnerabile.

Până-n recent, dispensarea de la serviciul militar costa 700 de dolari SUA. Procuratura a intentat mai multe dosare penale pe numele funcționarilor suspuși ai unității militare din Râbnîța, în temeiul articolului luarea de mită. S-a comunicat public că procuratura militară a

republicii a depistat 443 cazuri, în care comisiile de recrutare orășenești și raionale îi dispensează sau ilegal pe cetățeni cu vârsta de recrutare de la incorporare în serviciul militar.

Se spune că Victor a fugit, deoarece „a fost foarte tare bătut”, el stătea la pat aproape o lună, se ascundea de la toți și se temea să se adreseze chiar și la spital. În unitatea militară îi cer să aducă suma de răscumpărare. Victor se ascunde deja timp de trei luni, iar documentele acestuia au rămas în Cetatea Bender. Suntem predispuși să asistăm pentru a stabili cauzele incidentului, dar cu condiția că victima nu va fi prejudiciată și mai mult.

Dacă anterior Cetatea Bender inspira groază prin „ordinele” sale stabilite, astăzi acestea i s-a alăturat institutul militar condus de băieții tari din Tiraspol.

Situația practic nu s-a îmbunătățit după ce Evgheni Vasilevici Șevciuk a devenit președinte, iar Alexandr Alexeevici Lukyanenko a fost numit ministru al apărării.

Băieții pleacă în armată complet sănătoși, iar unii dintre ei se întorc cu deficiențe psihice, cicatrice, traume psihice, fiind închiși, închiudați și cinici. Nu fiecare persoană reușește să facă armata până la sfârșit, rămânând sănătos, fără hematoame și fracturi, fără a sta la un pat de spital.

Consiliul Suprem discută legea „Cu privire la serviciul de alternativă”. Aceasta durează chiar destul de mult. Probabil, deputații sunt împovărați cu alte legi pe care le consideră mai importante. Aproape de casa mea locuiește un pastor al unei comunități religioase. L-am întrebat, cum băieții din comunitate, care au atins vârsta de recrutare, fac armată? El a spus că fiul unuia dintre frați a fost incorporat. Cu toate acestea, el n-a depus jurământ și n-a luat armă în mâinile sale. Primele două luni au fost tolerabile, însă apoi în Cetatea Bender au început să-l bată în toaletă pe timp de noapte. El servea drept un obiect de antrenament, iar toate bătăile au fost înregistrate pe videotele-

fon. În curând, băiatul s-a pomenit într-o infirmerie militară cu picioarele și coastele rupte. După aceasta, el a trecut un curs de tratament timp de o lună în spitalul clinic republican din Tiraspol.

Părinții au expediat scrisori în toate instanțele posibile, s-au adresat chiar și la KGB, însă aceștia doar strângeau din umere spunând că, cică, nu pot face nimic. Ei au decis să solicite cu scop de investigare documentele de pe locul unde fiul lor a fost tratat și examinat, însă documentele „au dispărut” misterios. Băiatul a fost trecut în rezervă.

Până-n recent, persoanele care n-au putut suporta batjocoririle și au fugit din armată, erau condamnați pe niște termeni „bunișori” de privațiune de libertate (4-5 ani) și stăteau în închisoare împreună cu persoanele care au săvârșit infracțiuni penale. În închisoare, sub influența mediului respectiv, ei singuri deseori se puneau pe cale de săvârșire a infracțiunilor.

Consiliul Suprem a adoptat legea prin care termenul serviciului militar s-a redus, acesta constituind un an. Aceasta ar trebui oarecum să atenueze problema ce ține de „dedovshina”, însă nu o va elimina. În cazul dat, este necesară o serie de măsuri, o reformă.

De exemplu, în Israel, militarii în termen își fac serviciul în unitățile militare dislocate după locul de reședință a acestora, noaptea ei dorm acasă, iar zilele libere și zilele de sărbătoare își petrec cu familia. Să vă imaginați că acest regim nicidecum nu reduce nivelul de pregătire de luptă a armatei israeliene. În vizor se află procesul educațional. Desigur, această abordare necesită eforturi din partea personalului de comandă, însă o merită.

La rând cu adoptarea în armată a termenului de serviciu militar de un an, este necesară să fie prevăzută o serie de măsuri menite să extermini fenomenul rușinos, cum ar fi „dedovshina”.

Armata este menită nu numai să protejeze suveranitatea, dar și să transforme băieți în niște bărbați destoinici, ci nu în niște infirmi și persoane cu decădere morală.

Acest articol a fost realizat de către echipa redacției ziarului “Omul și Drepturile lui” / Человек и его права, cu sprijinul Asociației Promo-LEX în cadrul Programului Matra (Ambasada Regatului Țărilor de Jos).

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

**National Endowment
for Democracy**

Supporting freedom around the world

Coordonator ediție:

Carolina Bondarciuc

E-mail: pr@promolex.md

Web: www.promolex.md

Tel/Fax: +373 (22) 45-00-24

GSM: 069637849

Asociația Promo-LEX este o organizație non-guvernamentală, apolitică și non-profit, care are drept scop dezvoltarea democrației în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, prin promovarea și protejarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile.

Asociația Promo-LEX oferă asistență juridică gratuită pentru locuitorii din regiunea Transnistreană pe probleme ce țin de încălcarea drepturilor omului.

Pentru consultații vă rugăm să contactați:

Tel: (022) 45-00-24

Punctele de vedere exprimate în această publicație aparțin autorilor și nu pot fi interpretate sub nici o formă ca reflectând opinia Fondului Național pentru Democrație (NED).